

Dz.U. 1994 Nr 109 poz. 526

UCHWAŁA

TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 14 września 1994 r.

(Sygn. W. 15/94)

w sprawie ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.)

Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie:

Przewodniczący Prezes TK: Andrzej Zoll

Sędziowie TK: Zdzisław Czeszejko-Sochacki
Tomasz Dybowski
Lech Garlicki
Stefan Jaworski
Krzysztof Kolasiński - sprawozdawca
Wojciech Łączkowski
Ferdynand Rymarz
Wojciech Sokolewicz
Janusz Trzcński
Błażej Wierzbowski
Janina Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 14 września 1994 r. w trybie art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 470; zm.: z 1993 r. Nr 47, poz. 213) wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 24 sierpnia 1994 r. o ustalenie powszechnie obowiązującej wykładni art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) poprzez wyjaśnienie:

- czy w związku z przepisem art. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, realizującym postanowienia pkt 3 i 4 sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 1993 r. sygn. K. 11/93, obowiązują obecnie przepisy art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25)

ustalił

1. Z art. 29¹ ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 i Nr 77, poz. 355) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów

powszechnych (Dz. U. Nr 91, poz. 421) wynika kompetencja Ministra Sprawiedliwości do powoływania i odwoływania prezesa sądu apelacyjnego spośród sędziów sądu apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego bądź Sądu Najwyższego, po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu apelacyjnego.

2. Z art. 30 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 i Nr 77, poz. 355) w brzmieniu nadanym przez art. I ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 91, poz. 421) wynika kompetencja Ministra Sprawiedliwości do powoływania i odwoływania prezesa sądu wojewódzkiego spośród sędziów sądów powszechnych po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów tego sądu. Art. 29¹ § 2 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych stosuje się odpowiednio.

Uzasadnienie

I

Prokurator Generalny zwrócił się w dniu 24 sierpnia 1994 r. do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o ustalenie powszechnie obowiązującej wykładni art. 29¹ i art. 30 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) poprzez wyjaśnienie, czy w związku z przepisem art. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, realizującym postanowienia pkt 3 i 4 sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 1993 r. sygn. K. 11/93, obowiązują obecnie przepisy art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.).

Wskazane orzeczenie w pkt 3 stwierdza, że przepisy art. 29¹ § 1 i § 2 oraz art. 30 § 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj. Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138 z późn. zm.) w brzmieniu określonym ustawą z dnia 15 maja 1993 r. o zmianie ustaw - Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i powołaniu sądów apelacyjnych (Dz. U. Nr 47, poz. 213) są niezgodne z art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. przez to, że dają Ministrowi Sprawiedliwości prawo powołania i odwołania prezesa sądu apelacyjnego oraz sądu wojewódzkiego wbrew stanowisku zwykłej większości zgromadzenia ogólnego właściwego sądu, a także przez wyłączenie udziału samorządu sędziowskiego z procesu powoływania i odwoływania wiceprezesa sądu apelacyjnego i sądu wojewódzkiego oraz prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego.

Zdaniem Prokuratora Generalnego art. 29¹ § 2 - łącznie z niezmienionym § 1 tegoż artykułu, jak również niezmienionym art. 30 § 1 p.o.u.s.p. - realizuje postanowienie pkt 3 sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przewidując możliwość sprzeciwu zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego lub wojewódzkiego przeciwko powołaniu lub odwołaniu prezesa sądu apelacyjnego lub wojewódzkiego przez Ministra Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 41r i art. 38 § 2 i 5 p.o.u.s.p. zgromadzenie ogólne sędziów lub zastępujące zgromadzenie zebranie przedstawicieli podejmuje w tej sprawie uchwały bezwzględną większością głosów.

Odnosnie wiceprezesów sądów apelacyjnych i wojewódzkich, jak też prezesów i wiceprezesów sądów rejonowych, nowelizacja art. 29¹ § 3, dodanie § 4 do art. 29¹, jak też nowelizacja art. 30 § 2 i dodanie § 3 do tegoż artykułu wychodzi naprzeciw postanowieniom zawartym w pkt 4 sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Przepisy te przewidują, że Minister Sprawiedliwości nie może powołać ani odwołać wiceprezesa sądu apelacyjnego, wiceprezesa sądu wojewódzkiego, jak również prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego wobec sprzeciwu kolegium danego sądu (apelacyjnego lub wojewódzkiego) wyrażonego bezwzględną większością głosów. Koresponduje to z trybem podejmowania uchwał - co do sprzeciwu wobec powołania lub odwołania prezesa sądu - przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego lub wojewódzkiego.

Po uchwaleniu przez Sejm w dniu 24 czerwca 1994 r. ustawy o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ale jeszcze przed rozpatrzeniem jej przez Senat i podpisaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Trybunału Konstytucyjnego obwieszczeniem z dnia 27 czerwca 1994 r. zamieszczonym w Dzienniku Ustaw z dnia 6 lipca 1994 r. Nr 77, poz. 355 ogłosił m. in. utratę mocy obowiązującej przepisów art. 29¹ § 1-3 i art. 30 § 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25).

Przyjąć należy, że nowelizacja ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych dokonana ustawą z dnia 24 czerwca 1994 r., zmieniając treść art. 29¹ § 2 i 3 i dodając nowy § 4 do tego artykułu oraz zmieniając treść art. 30 § 2 i dodając nowy § 3 do tego artykułu łącznie z niezmienionymi art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1, usuwa wytknięte przez Trybunał Konstytucyjny sprzeczności przepisów art. 29¹ § 1-3 i art. 30 § 1 i 2 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. j. Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25) z Ustawą Konstytucyjną z dnia 17 października 1992 r. Wobec tego straciło aktualność obwieszczenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 1994 r. w odniesieniu do art. 29r § 1 i art. 30 § 1 p.o.u.s.p. - a w konsekwencji tego przepisy te nadal obowiązują.

Gdyby stanąć na innym stanowisku, to zdaniem Prokuratora Generalnego w ustawie - Prawo o ustroju sądów powszechnych wystąpiłaby luka co do regulacji zawartych w art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1.

II

Trybunał Konstytucyjny ustalił co następuje:

1. W stanie prawnym ukształtowanym ustawą z dnia 20 grudnia 1989 r. o zmianie ustaw - Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Sądzie Najwyższym, o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, o Trybunale Konstytucyjnym, o ustroju sądów wojskowych i Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 73, poz. 436) oraz ustawą z dnia 13 lipca 1990 r. o powołaniu sądów apelacyjnych oraz o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, kodeksu postępowania cywilnego, kodeksu postępowania karnego, o Sądzie Najwyższym i o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 53, poz. 306) został rozszerzony udział organów samorządu sędziowskiego w procesie powoływania i odwoływania prezesów sądów wojewódzkich i rejonowych, a następnie także prezesów nowo utworzonych sądów apelacyjnych. Ustawa z

dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz. U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138 z późn. zm.) w art. 29¹ stanowiła, iż "Prezesa i wiceprezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród co najmniej dwóch kandydatów wybranych przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Sądu Najwyższego. Prezesa i wiceprezesa sądu apelacyjnego odwołuje Minister Sprawiedliwości za zgodą zgromadzenia ogólnego lub na jego wniosek". Podobnie art. 30 § 1 tej ustawy stanowił, iż "Prezesa sądu wojewódzkiego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród co najmniej dwóch kandydatów wybranych przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu wojewódzkiego. Kandydatów zgłaszają członkowie zgromadzenia lub Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu wojewódzkiego, apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Sądu Najwyższego. Prezesa sądu wojewódzkiego odwołuje Minister Sprawiedliwości za zgodą zgromadzenia ogólnego lub na jego wniosek".

Kolejna nowelizacja ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwana w skrócie p.o.u.s.p., przeprowadzona ustawą z dnia 15 maja 1993 r. o zmianie ustaw - Prawo o ustroju sądów powszechnych, o Prokuraturze, o Sądzie Najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i powołaniu sądów apelacyjnych (Dz. U. Nr 47, poz. 213) ograniczyła istotnie udział organów samorządu sędziowskiego w procesie powoływania i odwoływania prezesów sądów: apelacyjnych, wojewódzkich i rejonowych. Nadała ona nowe brzmienie artykułowi 291 p.o.u.s.p., a mianowicie: "§ 1. Prezesa sądu apelacyjnego powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego bądź Sądu Najwyższego, po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu apelacyjnego". Stosownie zaś do § 2 "Minister Sprawiedliwości nie może jednak powołać prezesa sądu apelacyjnego, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego wyraziło sprzeciw wobec kandydata większością dwóch trzecich głosów". Podobnie zmieniono tryb powoływania i odwoływania prezesa sądu wojewódzkiego, przez nadanie art. 30 § 1 p.o.u.s.p. brzmienia: "Prezesa sądu wojewódzkiego powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu wojewódzkiego, sądu apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego bądź Sądu Najwyższego, po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu wojewódzkiego i opinii prezesa właściwego sądu apelacyjnego. Przepis art. 29¹ § 2 stosuje się odpowiednio".

Wprowadzone zmiany spowodowały, iż Rzecznik Praw Obywatelskich zakwestionował zgodność wyżej wskazanych przepisów ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych z Ustawą Konstytucyjną z dnia 17 października 1992 r. Trybunał Konstytucyjny orzeczeniem z dnia 9 listopada 1993 r. (sygn. K. 11/93) stwierdził w pkt 3, iż przepisy art. 29¹ § 1 i 2 oraz art. 30 § 1 i 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych są niezgodne z art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. przez to, że dają Ministrowi Sprawiedliwości prawo powołania lub odwołania prezesa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego wbrew stanowisku zwykłej większości zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu.

Wobec upływu w dniu 20 czerwca 1994 r. sześciomiesięcznego terminu od daty przedłożenia orzeczenia Sejmowi, Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządził ogłoszenie w Dzienniku Ustaw z dnia 6 lipca 1994 r. Nr 77, poz. 356 obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 1994 r. o utracie mocy obowiązującej przepisów art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 oraz art. 59¹ p.o.u.s.p.

Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych ogłoszona w Dzienniku Ustaw z dnia 29 sierpnia 1994 r. Nr 31, poz. 421 wprowadziła w niej następujące zmiany: 1) w art. 29¹ otrzymał nowe brzmienie § 2 i dodano § 3; 2) skreślono art. 591. Pominięto w tej ustawie natomiast art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1. Przepisy te zaś także utraciły wcześniej moc na skutek wyżej wskazanego obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego.

Prokurator Generalny we wniosku z dnia 24 sierpnia 1994 r. wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego o wykładnię tych właśnie przepisów, tj. art. 29¹ i art. 30 p.o.u.s.p. (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) przez wyjaśnienie, czy w związku z przepisem art. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, realizującym postanowienia pkt 3 i 4 sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 1993 r. (sygn. K.11/93), obowiązują obecnie przepisy art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 p.o.u.s.p. (tekst jedn. Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25).

2. Trybunał Konstytucyjny podzielił stanowisko Prokuratora Generalnego, iż nowelizacja art. 29¹ § 2 u. s. p. pozbawiła Ministra Sprawiedliwości zakwestionowanej przez orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 1993 r. kompetencji do powoływania i odwoływania prezesów sądu apelacyjnego i wojewódzkiego wbrew stanowisku zwykłej większości zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu. Nie przesądza to jednak jeszcze o dalszym obowiązywaniu art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 p.o.u.s.p. Przepisy te bowiem utraciły moc wskutek obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 1994 r. i zostały pominięte w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Nie ma zaś wystarczających podstaw do zajęcia stanowiska, iż przepisy te zostały w sposób dorozumiany tą ustawą przywrócone.

Jakkolwiek nie budzi wątpliwości, iż zamiarem ustawodawcy było utrzymanie ich w mocy, to wskutek opóźnienia procesu legislacyjnego utraciły one moc już po uchwaleniu przez Sejm cyt. ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r., a to wskutek ogłoszenia obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 1994 r. o utracie mocy obowiązującej przepisów art. 29¹ § 1 - 3, art. 30 § 1 i 2 oraz art. 59¹ p.o.u.s.p. W dalszym procesie legislacyjnym nie doszło do uzupełnienia treści tej ustawy o uchylone obwieszczeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego przepisy art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 p.o.u.s.p. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie zmierzało do pozbawienia Ministra Sprawiedliwości kompetencji do powoływania i odwoływania prezesów sądu apelacyjnego i wojewódzkiego, przewidzianej w art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 tej ustawy. Treść normatywna tych przepisów ogranicza się bowiem do udzielenia Ministrowi Sprawiedliwości tej kompetencji, tj. powoływania i odwoływania prezesów sądu apelacyjnego i wojewódzkiego, po zapoznaniu się odpowiednio z opinią zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego albo wojewódzkiego. Dopiero art. 29¹ § 2 wprowadzał ograniczenia tej kompetencji sprzeciwem 2/3 głosów zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu, które zostały uznane wskazanym orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niewystarczające i naruszające przez to art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. Mimo to art. 29¹ § 1 i 2 oraz art. 30 § 1 p.o.u.s.p. wyrażały łącznie normę kompetencyjną dla Ministra Sprawiedliwości do powoływania i odwoływania prezesów wskazanych sądów. Gdyby Trybunał Konstytucyjny uznał, że jedynie art. 29¹ § 2 p.o.u.s.p. narusza art. 1 Ustawy Konstytucyjnej, to mogłoby dojść po jego ewentualnym uchyleniu do paradoksalnej sytuacji, iż nawet to - zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny jako niewystarczające - ograniczenie

swobody Ministra Sprawiedliwości w powoływaniu i odwoływaniu prezesów wskazanych sądów przestałoby obowiązywać.

Wobec utraty mocy obowiązującej art. 29¹ § 1 i art. 30 § 1 p.o.u.s.p. upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do powoływania i odwoływania prezesa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego wynika z art. 29¹ i 30 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - p.o.u.s.p. (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25 i Nr 77, poz. 355) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 91, poz. 421).

3. Utrata mocy obowiązującej art. 29¹ § 1 i art. 30 p.o.u.s.p. doprowadziła do wystąpienia "luki technicznej" w tekście tej ustawy, tzn. uchybienia legislacyjnego, które można usunąć w drodze wykładni prawniczej. Polega ona na tym, iż kompetencja Ministra Sprawiedliwości do powołania i odwołania prezesa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego nie jest wprost w jej przepisach uregulowana. Wypełnienie tej luki powinno nastąpić w drodze analogii w stosowaniu prawa, a więc poprzez poszukiwanie normy wypełniającej tę lukę w przepisach rozstrzygających podobne sytuacje. Przyjęcie tego wniosku zakłada, że przypadki podobne powinny być podobnie rozstrzygane. Wypełnienie tej luki w drodze wykładni prawniczej ułatwia kompleksowe uregulowanie w dwóch przepisach, a mianowicie w art. 29¹ i art. 30 p.o.u.s.p. instytucji prawnej powołania i odwołania prezesa i wiceprezesa sądu wojewódzkiego i apelacyjnego.

Z brzmienia art. 29¹ § 2 p.o.u.s.p. - "Minister Sprawiedliwości nie może jednak powołać ani odwołać prezesa sądu apelacyjnego, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego wyraziło sprzeciw" wynika, a contrario, że Minister Sprawiedliwości może powołać i odwołać prezesa tego sądu, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego nie wyraziło sprzeciwu. Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje więc w tych granicach kompetencja do powoływania i odwoływania prezesa sądu apelacyjnego. Natomiast w drodze wniosku przez analogię z art. 29¹ § 3 tej ustawy należy przyjąć, iż podobnie jak wiceprezesa sądu apelacyjnego, tak i prezesa tego sądu powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego bądź Sądu Najwyższego. Krąg osób, które mogą być powołane na stanowisko prezesa sądu apelacyjnego został więc zachowany taki sam, jaki przewidywał uchylony obwieszczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 1994 r. - art. 29¹ § 1 p.o.u.s.p. Natomiast z art. 29¹ § 2 i 3 tej ustawy - w obecnym brzmieniu - wynika, że podobnie, jak przed uchyleniem art. 29¹ § 1 omawianej ustawy - Minister Sprawiedliwości powołuje prezesa sądu apelacyjnego po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego. Sprzeciw bowiem wobec kandydata na prezesa sądu apelacyjnego przewidziany w art. 29¹ § 2 omawianej ustawy wyraża zgromadzenie ogólne sędziów tego sądu, opiniując kandydata na prezesa sądu apelacyjnego. Opinię o kandydacie na prezesa sądu apelacyjnego wyraża więc zgromadzenie ogólne tego sądu, a nie kolegium tego sądu, które opiniuje jedynie kandydata na wiceprezesa sądu apelacyjnego. Wskazują na to także przepisy art. 29¹ § 3 i art. 29¹ § 4 tej ustawy, które upoważniają ten sam organ samorządu sędziowskiego - kolegium sądu apelacyjnego - do wyrażania opinii o kandydacie na wiceprezesa sądu apelacyjnego i zgłaszania wobec niego sprzeciwu.

4. Wypełnienie luki powstałej wskutek utraty mocy obowiązującej art. 30 § 1 p.o.u.s.p. Jest zagadnieniem bardziej złożonym. Art. 30 § 2 tej ustawy reguluje wprost tylko powołanie i odwołanie wiceprezesa sądu wojewódzkiego. Nie zawiera też odesłania do odpowiedniego

stosowania art. 29 § 2 omawianej ustawy. Odesłanie to było przewidziane także w uchylonym art. 30 § 1 tej ustawy.

Niemniej art. 30 § 2 cyt. ustawy regulujący powołanie i odwołanie wiceprezesa sądu wojewódzkiego rozstrzyga podobne zagadnienie, jak powołanie i odwołanie prezesa sądu wojewódzkiego. Stanowi dlatego punkt wyjścia do wnioskowań zmierzających do wypełnienia per analogiam legis luki w przedmiocie regulacji powołania i odwołania prezesa sądu wojewódzkiego.

Istotne podobieństwo między powołaniem i odwołaniem prezesa i wiceprezesa sądu wojewódzkiego nie oznacza jednak identyczności trybu postępowania w obydwu porównywanych przypadkach. Odmiennie kształtuje się udział organów samorządu sędziowskiego przy powołaniu i odwołaniu prezesa i wiceprezesa tego samego sądu. Wskazuje na to także cyt. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 1993 r., które w pkt 3 stwierdziło niezgodność z art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości prawa powołania i odwołania prezesa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego wbrew stanowisku zwykłej większości zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu. W pkt 4 zaś ograniczyło się do stwierdzenia niezgodności ze wskazaną normą Ustawy Konstytucyjnej wyłączenia udziału samorządu sędziowskiego w procesie powoływania i odwoływania wiceprezesa sądu apelacyjnego i sądu wojewódzkiego, a także prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego. Podobnie art. 29¹ § 2 p.o.u.s.p. -w nowym brzmieniu - ogranicza, jak wyżej wskazano, kompetencję Ministra Sprawiedliwości do powołania i odwołania prezesa tego sądu - możliwością zgłoszenia sprzeciwu przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego, a pomija wiceprezesa.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny uznał, iż przepisem, który należy zastosować jako podobny do określenia udziału organów samorządu sędziowskiego przy powoływaniu i odwoływaniu prezesa sądu wojewódzkiego jest przepis, który reguluje udział organu samorządu sędziowskiego przy powołaniu i odwołaniu prezesa sądu apelacyjnego a nie wiceprezesa sądu wojewódzkiego.

Z art. 30 § 2 omawianej ustawy, który reguluje powoływanie i odwoływanie wiceprezesa sądu wojewódzkiego oraz prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego wynika - wobec braku odmiennej regulacji powoływania i odwoływania prezesa sądu wojewódzkiego, iż Minister Sprawiedliwości powołuje i odwołuje także prezesa sądu wojewódzkiego spośród sędziów sądów powszechnych. Na tę kompetencję do powoływania prezesa sądu wojewódzkiego wskazuje także art. 30¹ omawianej ustawy, który stanowi m. in., iż prezesa i wiceprezesa sądu powołuje się na okres czterech lat.

Skoro Trybunał Konstytucyjny we wskazanym orzeczeniu z dnia 9 listopada 1993 r. orzekł, iż przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do powoływania i odwoływania zarówno prezesa sądu apelacyjnego, jak i sądu wojewódzkiego wbrew stanowisku zwykłej większości zgromadzenia ogólnego sędziów właściwego sądu narusza art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r., to art. 29¹ § 2 tej ustawy - w nowym brzmieniu - który pozbawił Ministra Sprawiedliwości tej kompetencji w odniesieniu do prezesa sądu apelacyjnego, stosuje się odpowiednio także do prezesa sądu wojewódzkiego. Prezes tego sądu nie może więc być obecnie powołany ani odwołany przez Ministra Sprawiedliwości, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów sądu wojewódzkiego wyraziło sprzeciw. Z art. 30 § 2 w związku z art. 29¹ § 2 p.o.u.s.p. wynika, że Minister

Sprawiedliwości powołuje prezesa sądu wojewódzkiego po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów tego sądu. Za tym stanowiskiem przemawia i to, że Trybunał Konstytucyjny we wskazanym orzeczeniu z dnia 9 listopada 1993 r. w pkt 4 stwierdził, że wyłączenie udziału samorządu sędziowskiego w procesie powoływania i odwoływania wiceprezesa sądu apelacyjnego i sądu wojewódzkiego, a także prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego narusza art. 1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. Wobec tego udział samorządu sędziowskiego nie może być wyłączony także w procesie powoływania i odwoływania prezesa sądu wojewódzkiego.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny podjął wykładnię art. 29¹ i art. 30 ustawy - Prawo o u. s. p. jak w sentencji.